

Prop. 94 L

(2014–2015)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i politiregisterloven mv. (politiattesthjemler – tilpasninger til ny straffelov)

*Tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 17. april 2015,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens innhold

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i denne proposisjonen endringer i flere lover for å tilpasse hjemler for utstedelse av politiattest til lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven), i det følgende omtalt som straffeloven 2005. Endringene innebærer at det i de bestemmelsene som viser til konkrete straffebud i lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov, i det følgende omtalt som straffeloven 1902, tilføyes henvisninger til de tilsvarende bestemmelsene i ny straffelov.

I tillegg foreslås det endringer i enkelte bestemmelser i politiregisterloven for å tilpasse bestemmelsene til straffeloven 2005.

2 Bakgrunn

Som nevnt i Prop. 64 L (2014–2015) Lov om ikraftsetting av straffeloven 2005 (straffelovens ikraftsettingslov) punkt 2.2 vil justering av reglene om politiattest mv. bli fulgt opp i en egen prosess. Proposisjonen her er et ledd i det. Nødvendige endringer i bestemmelser om politiattester i forskriftsverket vil bli gjennomført ved kongelig resolusjon.

Endringsforslagene har ikke vært på høring ettersom de ikke medfører noen realitetsendringer.

Justis- og beredskapsdepartementet har tatt kontakt med de øvrige departementene for å koordinere de nødvendige endringene i hjemler for utstedelse av politiattest i spesiallovgivningen.

3 Nærmere om endringene

3.1 Innledning

Endringene i politiattesthjemlene som viser til straffebud i straffeloven 1902 gjøres ved å tilføye de tilsvarende straffebud i straffeloven 2005. I politiattesthjemlene er det viktig med god forutsigbarhet for personer som er gjenstand for vandelkontroll. Ved utstedelse av uttømmende politiattester etter politiregisterloven § 41 finnes det ingen tidsbegrensning med hensyn til hvor lenge lovbrudd skal vises på attesten. Dette medfører at lovbrudd som blir begått i dag vises på politiattester som vil bli utstedt også om 50-60 år. Når brudd på straffeloven 1902 vil bli anmerket i så lang tid fremover, finner departementet det viktig at det fremgår av de aktuelle bestemmelsene hvilke lovbrudd som skal vises.

I tillegg til endringer i politiattesthjempler som viser til straffebud i straffeloven 1902, foreslås det nødvendige endringer i politiregisterloven for å tilpasse denne til straffeloven 2005.

3.2 Politiregisterloven

3.2.1 Om endringene i politiregisterloven som ikke gjelder politiattesthjempler

I § 12 annet ledd nr. 1 og 3 foreslås henvisningene til straffeloven 1902 § 15 erstattet med henvisninger til tilsvarende bestemmelse i straffeloven 2005 § 29. I § 12 annet ledd nr. 2 foreslås henvisningen til straffeloven 1902 §§ 44 og 46 erstattet med en henvisning til tilsvarende bestemmelse i straffeloven 2005 § 20 første ledd.

I § 35 tredje ledd første punktum og § 47 annet ledd foreslås henvisningene til straffeloven 1902 § 121 erstattet med henvisninger til tilsvarende bestemmelse i straffeloven 2005 § 209.

3.2.2 Særlig om politiregisterloven § 39

Politiregisterloven § 39 omhandler politiattest for personer som skal ha omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige (barneomsorgsattest). På barneomsorgsattesten skal det vises straffebud som rammer handlinger som i relasjon til mindreårige må anses særlig alvorlige og dermed særlig relevante. Dette omfatter seksuallovbrudd, grove voldslovbrudd, drap, ran, mishandling i nære relasjoner, menneskehandel og grove narkotikalovbrudd. Brudd på straffebud om seksuallovbrudd og drap anmerkes i samsvar med politiregisterloven § 41 nr. 1, det vil si uten tidsbegrensning. De øvrige straffebudene anmerkes i samsvar med politiregisterloven § 40, det vil si at de anmerkes med tidsbegrensning og at mindre alvorlige reaksjoner ikke anmerkes. Bestemmelsen er ikke i seg selv hjemmel for utstedelse av politiattest, slik at hjemmelen for utstedelse av politiattest må hjemles i spesiallovgivningen. Det er en rekke bestemmelser i spesiallovgivningen som viser til politiregisterloven § 39, blant annet barnehageloven, opplæringslova, helsepersonelloven og barnevernloven.

Det foreslås å tilføye straffeloven 2005 §§ 231, 232, 257, 258, 274, 275, 282, 283, 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 311, 312, 314, 327 og 328. Bestemmelsene tilsvarende straffeloven 1902 §§ 162, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, § 200 annet ledd, § 201 første ledd bokstav c, §§ 201 a, 203, 204 a, 219, 224, § 229 annet og tredje straffalternativ, §§ 231, 233 og 268 jf. 267. Straffe-

loven 2005 §§ 275, 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 311, 312 og 314 skal anmerkes i samsvar med politiregisterloven § 41 nr. 1, mens straffeloven 2005 §§ 231, 232, 257, 258, 274, 282, 283, 309, 327 og 328 skal anmerkes i samsvar med politiregisterloven § 40.

3.2.3 Særlig om anmerkning av overtredelser av straffeloven 2005 § 310

Straffeloven 2005 § 310 rammer den som overværer fremvisning av seksuelle overgrep mot barn eller fremvisning som seksualiserer barn. Bestemmelsen er ny i forhold til straffeloven 1902, og er ment å oppfylle forpliktelsene i Europarådets konvensjon om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk artikkel 21 nr. 1 bokstav c. Konvensjonsbestemmelsen lyder som følger:

«1) Each Party shall take the necessary legislative or other measures to ensure that the following intentional conduct is criminalised:

[...]

c) knowingly attending pornographic performances involving the participation of children.»

Av Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) punkt 16.7 side 447 fremgår det at straffeloven 2005 § 310 i hovedsak er ment å ramme publikum eller «kunden». Bestemmelsen rammer også den som får slike fremvisninger direkte overført gjennom elektronisk kommunikasjon. Straffeloven 2005 § 311 om fremstilling av seksuelle overgrep mot barn rammer befatning med lagret materiale, og tilsvarende i hovedsak straffeloven 1902 § 204 a. Etter sin ordlyd dekker § 204 a ikke direkte den som overværer seksuelle overgrep mot barn. Det fremgår av Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) punkt 16.7 side 447 at etter omstendighetene kan overværelse av fremvisning av seksuelle overgrep mot barn eller fremvisning som seksualiserer barn, rammes som medvirkning til overtredelse av bestemmelsene som rammer selve overgrepet mot barnet. Medvirkning til de straffbare forhold som skal anmerkes på en barneomsorgsattest skal også anmerkes på attesten, jf. straffeloven 1902 § 205 som slår fast at straffebudene i lovens kapittel 19 om seksualforbrytelser også rammer den som medvirker til handlingen. Etter departementets syn vil det dermed ikke innebære noen utvidelse av gjeldende rett å tilføye også straffeloven 2005 § 310 i opplistingen i politiregisterloven § 39 første ledd, selv om det ikke finnes noen tilsvarende bestemmelse

i straffeloven 1902. På tilsvarende måte vil det etter departementets syn ikke innebære noen endringer i gjeldende rett å tilføye bestemmelsen i helsepersonelloven § 20 a og barnevernloven § 6-10, jf. punkt 3.3 og 3.4 nedenfor.

Departementet foreslår derfor at også overtredelser av straffeloven 2005 § 310 skal anmerkes på barneomsorgsattester. Overtredelse skal anmerkes i samsvar med politiregisterloven § 41 nr. 1, det vil si at overtredelser anmerkes uten tidsbegrensning. Det foreslås i tillegg å tilføye straffeloven 2005 § 310 i helsepersonelloven § 20 a og barnevernloven § 6-10, jf. punkt 3.3 og 3.4 nedenfor.

3.3 Helsepersonelloven

Helsepersonelloven § 20 a annet ledd hjemler utstedelse av politiattest for helsepersonell som skal yte helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming. Bestemmelsen viser til de seksuallovbrudd som skal anmerkes på barneomsorgsattester i henhold til politiregisterloven § 39 første ledd. I helsepersonelloven § 20 a annet ledd foreslås straffeloven 2005 §§ 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 311, 312 og 314 tilføyd. Bestemmelsene tilsvarer straffeloven 1902 §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201 bokstav c, 203 og 204 a. I tillegg foreslås straffeloven 2005 § 310 tilføyd, jf. punkt 3.2.3 ovenfor.

Etter helsepersonelloven § 20 a femte ledd er den som har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelser som nevnt i bestemmelsens annet ledd, utelukket fra å yte helse- og omsorgstjenester til barn eller personer med utviklingshemming. Departementet mener at det bør fremgå tydeligere av bestemmelsens femte ledd at forbudet mot å ha oppgaver overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming også gjelder for lovovertrедelser som fremgår av en politiattest innhentet etter helsepersonelloven § 20 a første ledd. Det foreslås derfor at det i femte ledd listes opp hvilke straffebud som medfører et yrkesforbud, fremfor å vise til straffebudene som er listet opp i bestemmelsens annet ledd. Dette innebærer ingen realitetsendring.

3.4 Barnevernloven

Barnevernloven § 6-10 fjerde ledd regulerer sanksjoner i tilfeller der en person har anmerkninger på fremlagt politiattest. I § 6-10 fjerde ledd første punktum vises det til de straffebudene som er tatt inn i politiregisterloven § 39 første ledd. Konsekvenser av anmerkninger knyttet til disse bestemmelsene er at vedkommende ikke skal få adgang til å ha oppgaver overfor mindreårige. I barnevernloven § 6-10 fjerde ledd første punktum foreslås straffeloven 2005 §§ 231, 232, 257, 258, 274, 275, 282, 283, 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 311, 312, 314, 327 og 328 tilføyd. Bestemmelsene tilsvarer straffeloven 1902 §§ 162, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, § 200 annet ledd, § 201 første ledd bokstav c, §§ 201 a, 203, 204 a, 219, 224, § 229 annet og tredje straffalternativ, §§ 231, 233 og 268 jf. 267. I tillegg foreslås straffeloven 2005 § 310 tilføyd, jf. punkt 3.2.3 ovenfor.

3.5 Inkassoloven

Inkassoloven § 5 sjettede ledd regulerer hvilke straffbare forhold som skal anmerkes på politiattest som skal fremlegges ved søknad om inkassobevilling. I inkassoloven § 5 sjettede ledd første punktum foreslås det å tilføye straffeloven 2005 §§ 202, 203, 206, 207, 221, 271 til 281, 288, 321, 322, 324, 325, 327 til 333, 335 til 338, 340 til 342, 344, 351, 352, 354, 361 til 365, 370 til 372, 374 til 376, 378 til 380, 382 til 394 og kapittel 31, som tilsvarer straffeloven 1902 kapittel 15, 18, 22, 24 til 28 og 31.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene innebærer ikke økonomiske eller administrative konsekvenser.

Justis- og beredskapsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i politiregisterloven mv. (politiattesthjemler – tilpasninger til ny straffelov).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i politiregisterloven mv. (politiattesthjemler – tilpasninger til ny straffelov) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer politiregisterloven mv. (politiattesthjemer – tilpasninger til ny straffelov)

I

I lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav gjøres følgende endringer:

§ 5 sjette ledd første punktum skal lyde:

Politiattest etter paragrafen her skal bare vise merknader om strafferettslige reaksjoner for overtredelse av *lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov* kapittel 15, 18, 22, 24 til 28 og 31 og *straffeloven §§ 202, 203, 206, 207, 221, 271 til 281, 288, 321, 322, 324, 325, 327 til 333, 335 til 338, 340 til 342, 344, 351, 352, 354, 361 til 365, 370 til 372, 374 til 376, 378 til 380, 382 til 394 og kapittel 31*, inkassoloven, konkurranse-lovgivningen, konkurslovgivningen, regnskapslovgivningen, selskapslovgivningen, skatte- og avgiftslovgivningen og verdipapirlovgivningen.

II

I lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester gjøres følgende endringer:

§ 6-10 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Person med anmerkning knyttet til *lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov §§ 162, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, § 200 annet ledd, § 201 første ledd bokstav c, §§ 201 a, 203, 204 a, 219, 224, § 229 annet og tredje straffalternativ, §§ 231, 233 og 268 jf. 267 eller straffeloven §§ 231, 232, 257, 258, 274, 275, 282, 283, 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 312, 314, 327 og 328* skal ikke få adgang til å ha oppgaver overfor mindre-årige.

III

I lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. gjøres følgende endringer:

§ 20 a annet ledd første punktum skal lyde:

Helsepersonell som skal yte helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming skal i tilfeller som nevnt i første ledd fremlegge politiattest som viser om vedkommende er siktet, tiltalt, ilagt forelegg eller er dømt for brudd på overtredelse av *lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201 bokstav c, 203 eller 204 a og straffeloven §§ 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 312 og 314*.

§ 20 a femte ledd skal lyde:

Den som har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelser av *lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201 bokstav c, 203 eller 204 a eller straffeloven §§ 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 309, 310, 311, 312 og 314*, er utelukket fra å yte helse- og omsorgstjeneste til barn eller personer med utviklingshemming.

IV

I lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten gjøres følgende endringer:

§ 12 annet ledd nr. 1 til 3 skal lyde:

1. er ilagt en straff som nevnt i *straffeloven § 29* for en handling som etter loven kan medføre frihetsstraff. Registrering kan først skje når avgjørelsen er rettskraftig eller saken er endelig avgjort. Handling som det er utferdiget forenklet forelegg for, gir ikke grunnlag for registrering,

2. på grunn av reglene i *straffeloven § 20 første ledd* ikke kan dømmes til straff for en handling som kvalifiserer for registrering. Det samme gjelder når tilstanden har medført at vedkommende ikke har utvist skyld,
3. arbeider eller oppholder seg i Norge, og som i utlandet er ilagt en straff som svarer til dem som er nevnt i *straffeloven § 29*, og den begåtte handling kunne ha medført frihetsstraff om den hadde vært begått i Norge, eller

§ 35 tredje ledd første punktum skal lyde:

Brudd på taushetsplikten etter første og annet ledd straffes etter *straffeloven § 209* dersom vedkommende er gjort oppmerksom på at overtredelse kan få slik følge.

§ 39 første ledd skal lyde:

På politiattest som er begrunnet i formål som nevnt i § 37 første ledd nr. 4 skal det anmerkes om personen er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelse av *lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov §§ 162, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, § 200 annet ledd, § 201 første ledd bokstav c, §§ 201 a, 203, 204 a, 219, 224, § 229 annet og tredje straffalternativ, §§ 231, 233 og 268 jf. 267 og straffeloven*

§§ 231, 232, 257, 258, 274, 275, 282, 283, 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 312, 314, 327 og 328. Overtredelse av lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, § 200 annet ledd, § 201 første ledd bokstav c, §§ 201 a, 204 a og 233 og straffeloven §§ 275, 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 310, 311, 312 og 314 skal anmerkes i samsvar med § 41 nr. 1. Overtredelse av lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov §§ 162, 203, 219, 224, § 229 annet og tredje straffalternativ, §§ 231 og 268 jf. 267 og straffeloven §§ 231, 232, 257, 258, 274, 282, 283, 309, 327 og 328 skal anmerkes i samsvar med § 40.

§ 47 annet ledd skal lyde:

Brudd på taushetsplikten etter første ledd straffes etter *straffeloven § 209*, dersom mottaker av opplysningene er gjort oppmerksom på at overtredelse kan få slike følger.

V

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

